

Od našeg specijalnog dopisnika iz Njujorka

GOVORI SRPSKI DA TE CEO SVET RAZUME

O jeziku našem nasušnom - širom Amerike

RIDŽVUD NJUJORK

U njujorškoj četvrti Kvins u delu koji se zove Ridžvud, živi mnogo bivših Jugoslovena. Dok šetate ili razgledate izloge kroz Murtle Aveniju, čućete samo bivši srpsko hrvatski. Čućete sve od jekavštine do ekavštine ili novokomponovanog bošnjačkog jezika. I eto odjednom naši ljudi postadoše poliglote, govore Srpski, Hrvatski i "Bošnjački", a razumeju i makedonski i slovenački, pa pomalo i bugarski...

Većina žitelja Ridžvuda, slabo ili nikako, govori Engleski.

Jedni kažu, "mator sam ti ja za učenje", drugi "ne ide mi nikako u ovu tvrdu bosansku glavu" treći kažu da nemaju vremena, a četvrti da im engleski ustvari i ne treba.

"Radim za našeg čoveka, stanujem u kući čiji je vlasnik musliman iz Crne Gore, zna naški, this is OK, slobodno vreme provodim u Srpskom Klubu uz čevape i našu šljivovicu. Burek i jogurt kupujem kod Bosanca u Forest Aveniji. Prave domaće, sremske kobasice, šunke i pršutu kupujem kod Ilije i Maleša na Seneka Aveniji, a najbolje čvarke ima Muncán, Rumun iz Banata."

Skoro sve piljarnice na Ridžvudu drže šiptari sa Kosova a i oni, kad je posao u pitanju, govore srpski. Naši ljudi Panić i Vukelić, imaju rilistejt kompaniju i obavljaju notarske poslove, Ceca prodaje kasete sa srpskom muzikom i filmovima.

Naši doktori, Saša, Miloš i Aleksić, sa pacijentima govore srpski, i šta ćeš više?

"O, jes, - Bata obezbeđuje međunarodne vozačke dozvole i popunjava prijave za takse, karte za putovanja, nabavljam kod Vesne ili Denitravela, sve naši ljudi, Andersten..."

I eto ne kaže se džabe "govori srpski da te ceo svet razume", Anderstend? Mislim ja dok pijem pravu tursku kafu, uz pesmu "Tamo gde se gusle čuju" koja trešti iz džu boksa u kaficu "Metro" koji drži Đina iz Banata, Anderstend?

U AVIONU - PREMA FLORIDI

-Vi ste Srbi! O baš mi je drago, moj očuh je bio Srbin, i ja znam vaš jezik - priča stjuardesa, dok čekamo poletanje aviona za Majami, a onda sva važna kaže: "Kosami se dižena glavi", pa pita "šta sam kazala?"

Hoću da sam ljubazan, kao i ona, pa je molim da ponovi malo sporije a onda sledi razgovor, naravno na engleskom.

"Jezik a i zemlja su vam predivni, nekako topli i otvoreni, očuh nas je proveo kroz celu Jugoslaviju. U Beču smo iznajmili mali auto i išli kroz Sloveniju, zatim Hrvatsku, pa Monte Negro i Srbiju, sve do Beograda... Jezera Plit-vise su fenomenalna a pasulj u Beogradu je odličan. Nekako je drugačiji od ovog našeg, miriše na dim"

Razmišljam da li da joj kažem da Jugoslavije nema više ali odustajem jer ona opet, kao da pevuši, kaže "Kosami se dižena glavi" i odleprša da popriča i sa dugim putnicima.

U NEŠVILU

I meni se kosa poče dizati na glavi. Setio sam se prošlogodišnjeg puta u Nešvil. Pred tipičnom američkom krčmom, jedan bradati roker svirao je gitaru i pevao kantri pesme. Povremeno su se u pesmi mogle razaznati neke čudne reči, nešto kao "O moj patak, sviđa mi se tvoj batak". Ubacio sam u šesir nekoliko kvotera, da zvecnu, i upitao ga šta to znači.

"Moj otac je bio iz Srbije, pa sam to čuo od njega i zapamtio", kaže on i pita "A šta to znači?"

Odgovorim mu i pitam zna li još nešto srpski. "O, nou, I am American" kaže on ponosno i nastavlja svoju "kantry" pesmu u

recituje pesmice o Svetom Savi, na Savindan u našoj Sabornoj crkvi na Menhetnu.

Sančez je Amerikanac poreklom iz Portorika, kaže da će svoju ćerku naučiti i španski, jer čovek vredi onoliko koliko jezika govori ili peva i zapeva iz sveg glasa, zajedno sa ženom i ćerkom "Kafu mi draga ispeci"

Ovih dana Sančez se pokrstio, postao je pravoslavac, ime nije menjao, jer se na njega "strašno" navikao, ali je našu veru od srca prihvatio. Ovih dana krstili smo Sančezovu i Suzaninu drugu ćerku Milicu, u našoj crkvi Sveti Sava na Menhetnu.

BAFALO - NIJAGARINI VODOPADI

Naš sveštenik u pravoslavnoj crkvi u Bafalu, kod Nijagarinih vodopada, drži službu na engleskom jeziku, jer to razumeju njegovi parohijani, poji se na srpskom ili

jezika" odgovara ona, a prota, nekako skrušeno, objašnjava da mu je žena Makedonka..

LEKINGTON - KENTAKI

Pravoslavni sveštenik u Leksingtonu, Kentaki, je Irac. Otac mu je bio katolik, a majka protestantske vere. On, Piter Galovej, oženio se Srpskinjom i postao pravoslavni sveštenik.

Pravoslavna crkva u Lexingtonu je velika i lepa, u njoj se svake nedelje skupi stotinak Grka, Srba, Kopta, Kričana, Egipćana, Libanaca i Amerikanaca. Služba se služi na engleskom, a posle liturgije priča se onako kako je kome najlakše ili najlepše.

Nada je udata za Amerikanca. On nedeljom ide u svoju crkvu, a ona, zajedno sa decom, dolazi ovamo. Nada odlično govori srpski, sa blagim beogradkim naglaskom, ali svoju decu nije naučila ni jednu jedinu reč.

Kaže "neka sada dobro nauče Engleski, treba im za školu, kasnije ću ih poslati u Beograd da nauče dobro i srpski, bez akcenta, kao što sada govore Engleski, imaju babu i dedu, pa nek ih uče..."

LUISVIL - KENTAKI

Vesna je doctor, ona je treća generacija emigranata iz Like. Govori odlično srpski i zna skoro sve naše poslovice i uzrečice. Naučila je njena baka Velinka, iz Knina.

"Sada uči i moju decu, nije joj teško iako ima 93 godine. Neka deca znaju ko su i odakle su, neka znaju svoje korene, svoju veru i običaje...Ljudi koji to neznaju ostaju večno siromašni" kaže Vesna i zapeva, onako iz srca ličku ojkaču "moja mala..."

Pesma nas je održala, namiguje Vesna, uzima sina Miloša u krilo i tepa mu toplo, naški, srpski...

Zabeleženo na putovanju, pisanim slovima, ćirilicom, leta gospodnjeg 2004.

Čini mi se da se ovde ne radi samo o jeziku, a vama?

Mike Lučić Milan

kojoj povremeno, kao refren ubacuje reči "O moj patak, sviđa mi se tvoj batak" Slušam, i ne zvuči tako loše. Glas mu je dobar, muzika narodna - američka, a ono "O moj patak, sviđa mi se tvoj batak" dođe mu kao neki egzotičan šlag na tortu. Bradonja se zove Džo Prpa, i verovatno još i danas peva pred krčmom u Nešvilu u nadi da će njegov talenat otkriti neki producent. Uostalom i Elvis Prisli je počeo u Nešvilu...

MANASTIR SVETOG TIHONA U PENSILVANIJU

Sančeza sam upoznao u Ruskom manastiru Svetog Tihona u Pensilvaniji. "Dobar dan, kako ste?" pozdravio me je na čistom srpskom jeziku. Žena mu je Srpkinja iz Doboja. Upoznao ju je u Bosni dok je bio u službi KFOR-a. Sada žive u Njujorku, imaju ćerkicu koja govori Engleski i Srpski

staroslovenskom. Stariji, koji su kao i on, ovde rođeni, takozvana druga generacija, bolje govore engleski, a srpski polako zaboravljaju, pesma im ostaje duže u pameti.

Dok smo razgovarali u porti, stiže i protina ćerka, lepa vesela tinejdžerka. Pozdravimo se na engleskom a onda ja pitam zna li srpski.

"O da, ja sakam da zboravam na našata

Za prijatne trenutke i domaću atmosferu

Kafe Umbrella

5108 N. Lincoln, Chicago, IL 60625

773.275.7110

vlasnik: Petar Kostić Pećanac